

Bilag 6.1. Idebekrivelse – Bedre vilkår for grøn omstilling i SMV'er

Udfordring

Indstillingsudvalget for Fonden for Retfærdig Omstilling skal tage stilling til rammerne for annonceringen af 50,5 mio. kr. til en indsats, der skal bidrage til bedre vilkår for, at SMV'er kan indgå som leverandører i forsyningskæder for grønne teknologier.

Udmøntningen af midlerne finder sted under hensyntagen til programmet for Fonden for Retfærdig Omstilling, prioritet ”2 STEP Grønne teknologier og kompetencer”. De leverandørkæder, som indsatsen skal bidrage til, at SMV'erne kan indgå i, skal derfor relatere sig til de kritiske teknologier som beskrevet i STEP-forordningen, herunder CO₂-fangst, -lagring og -anvendelse, brintrelaterede teknologier, pyrolyse og cirkulær økonomi.

Baggrund, indhold og målgruppe

Baggrund

Danmark har i 2021 reduceret udledningerne med ca. 41 pct. i forhold til 1990 og skønnes at reducere yderligere frem mod 2030.¹ Årets klimafremskrivning viser, at Danmarks udledning forventes reduceret med 68 pct. i 2030, hvilket rykker 70-procentsmålet i 2030 tættere på opfyldelse.² Danmark er således nået langt med at reducere udledningerne af drivhusgasser. Men vi er ikke i mål. Nye udfordringer er kommet til, og det ambitiøse mål om klimaneutralitet i 2045 og det nye mål om 110 pct. reduktion i 2050³ stiller store krav til dansk erhvervsliv.

Aktørlandskabet inden for grønne nøgleteknologier er domineret af store virksomheder, der driver investeringerne, imens mange små og mellemstore virksomheder (SMV'er)⁴ endnu ikke har konsolideret deres plads i de erhvervsmæssige værdikæder og markedsmuligheder.

ERHVERVSSTYRELSEN

Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 17 00
CVR-nr 10 15 08 17
E-post de@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVSMINISTERIET

¹ Erhvervsministeriet (2024) ”Et stærkt erhvervsliv godt på vej med den grønne omstilling”:

[Faktaark - Redegørelse for virksomhedernes grønne omstilling.docx.pdf \(em.dk\)](#)

² Regeringen (2024) ”KF24: Klimamålet for 2030 er rykket tættere på”: [KF24: Klimamålet for 2030 er rykket tættere på - Regeringen.dk](#)

³ Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet (2024) ”Klimaprogram 2024”: [Klimaprogram 2024 - Digital.pdf \(kefm.dk\)](#)

⁴ EU-Kommissionen definerer små og mellemstore virksomheder (SMV) som virksomheder med under 250 ansatte. Deres omsætning skal være under 40 mio. EUR eller deres årlige balance under 27 mio. EUR.

Der er et stort potentiale for SMV'erne i at styrke deres position i de grønne nøgleteknologiers værdikæder som leverandører og producenter af delkomponenter. Dette gælder i udviklingen, fremstillingen og kommercialiseringen af teknologier såsom CO₂-fangst, -lagring og -anvendelse, brintrelaterede teknologier, pyrolyse og cirkulær økonomi. Udviklingen af de nødvendige grønne kompetencer hos medarbejderne i SMV'erne er en vigtig forudsætning.

Indhold

Der lægges på den baggrund op til en indsats, som skal understøtte SMV'ernes forudsætninger for at indgå i leverandørkæder som underleverandører og producenter af delkomponenter, der relaterer sig til de kritiske teknologier som beskrevet i STEP-forordningen, herunder CO₂-fangst, -lagring og -anvendelse, brintrelaterede teknologier, pyrolyse og cirkulær økonomi.

For at understøtte, at flere SMV'er kan blive leverandører til fremtidens grønne erhverv, skal indsatsen hjælpe SMV'erne med at få indsigt i nye markeder og teknologier, samt understøtte afklaring af virksomhedernes position i værdikæden og potentiale i forhold til nye forretningsområder.

Indsatsen skal bidrage til, at flere SMV'er får afdækket deres potentiale til at etablere, servicere og vedligeholde grønne anlæg. Indsatsen vil ydermere give mulighed for, at SMV'er kan få modnet deres virksomhed til nye leverandørkrav, certificeringer og standarder.

For at forløse det potentiale, som følger med den grønne omstilling, skal indsatsen ydermere hjælpe SMV'erne til nye kompetencer, færdigheder og viden i den grønne omstilling.

Indsatsen fokuserer på at give SMV'erne adgang til finansiering og støtter således hovedsageligt SMV'ers indkøb af konsulenttydelser og investeringer, som bidrager til, at de får bedre forudsætninger for at indgå som leverandører til fremtidens grønne erhverv.

Typer af indkøb kan fx være:

- *Investeringsstøtte*
Tilskud til grønne investeringer, der fx kan hjælpe SMV'en med at etablere og/eller servicere og vedligeholde grønne anlæg. Herunder tilskud til indkøb af materialer og udstyr, der kan forbedre SMV'ens mulighed for at blive leverandør, såsom tilskud til indkøb af konkret teknologi fx automatiseringsløsninger, software, grønne løsninger, maskiner mv. Der kan også gives støtte til certificering, knowhow, patenter mv.
- *Modning- og vidensopbygningsaktiviteter*

Tilskud til SMV'ers indkøb af rådgivning. Rådgivningen skal hjælpe virksomhederne med at identificere forretningsmæssige potentialer og konkrete værktøjer i forbindelse med fx udbudsprocesser for at sikre, at SMV'er inddrages i at levere produkter og services til fx biogasanlæg, pyrolyseanlæg, brintfabrikker og energiparker. Der kan også gives støtte til aktiviteter, der hjælper SMV'er med at få indsigt i nye markeder og teknologier, samt til aktiviteter, der modner virksomheden til at imødegå nye leverandørkrav, certificeringer og standarder.

- *Kompetencerettede tiltag*

Tilskud til indkøb af kompetenceudvikling af medarbejdere f.eks. i samarbejde med andre grønne virksomheder, som bidrager til at SMV'erne har forudsætningerne til at indgå som leverandører i nøgleteknologiernes værdikæder.

Disse tiltag kan fx være i form af kompetenceudviklingsforløb eller systematisk opkvalificering/omskoling af medarbejdere.

- *Netværksaktiviteter*

Tilskud til virksomhedernes eksterne udgifter i forbindelse med deltagelse i netværk, samt støtte til at udvikle, etablere og/eller afprøve samarbejder, herunder innovationssamarbejder, som understøtter SMV'ers arbejde med at indgå i værdikæder som underleverandører.

Netværksaktiviteter skal kombineres med andre aktiviteter i samme projekt og kan således ikke stå alene.

Det vil være muligt at kombinere flere aktivitetstyper under samme bevilling, fx kompetenceudviklingsaktiviteter og investeringsstøtte.

Målgruppe

Indsatsens vigtigste målgruppe er SMV'er, dvs. små og mellemstore virksomheder med under 250 ansatte, en omsætning under 40 mio. EUR eller en årlige balance under 27 mio. EUR.

Værdikæden inden for nøgleteknologierne er bred og tværsektoriel, idet værdikæderne involverer virksomheder og aktører inden for både forsynings-, energi- og miljøsektoren mv. og kan omfatte videns- og uddannelsesinstitutioner. Derfor forventes målgruppen for indsatsen at være tilsvarende bred hvad angår brancher, der relaterer sig til de kritiske teknologier som beskrevet i STEP-forordningen, herunder CO₂-fangst, -lagring og -anvendelse, brintrelaterede teknologier, pyrolyse og cirkulær økonomi. Der lægges dog op til, at indsatsen primært skal støtte SMV'er på området, herunder leverandører og kommende leverandører til fremtidens grønne erhverv.

Store virksomheder

Store virksomheder kan ikke være en del af målgruppen for indsatsen, men kan medvirke i én til én-samarbejder, partnerskaber og værdikædesamarbejder.

Formålet med store virksomheders deltagelse skal være at styrke SMV'ers arbejde med at indgå i leverandørkæder, fx ved at tilbyde værdifuld viden.

Geografisk afgrænsning

Nord- og Sydjylland er udpeget som støtteberettigede landsdele, hvorfor aktiviteter under fonden som altovervejende hovedregel skal gennemføres i Nord- og/eller Sydjylland. I tilfælde af, at aktiviteter undtagelsesvist foregår i andre landsdele, eller operatører befinder sig i andre landsdele, vil det være afgørende, at effektskabelsen sker i Nord- og/eller Sydjylland. Dette skal sandsynliggøres i ansøgningen.

Statsstøttehåndtering

Udmøntningen af indsatsen skal være forenelig med EU's statsstøtteregler. Her vil det være mest oplagt at anvende de minimis-forordningen og/eller den generelle gruppefritagelsesforordning.

De minimis-forordningen er den simpleste løsning, men har et støtteloft på 300.000 EUR over tre år for statsstøttemodtagere og opgøres på koncernniveau. Den generelle gruppefritagelsesforordning rummer flere muligheder end de minimis-forordningen, som projekter under indsatsen kan og skal iagttage i forhold til de konkrete aktiviteter under ordningen.

Resultater

For indsatser under Fonden for Retfærdig Omstilling kan der leveres output under flere indikatorer. Effekterne skal fastsættes af det enkelte projekt, så de passer til den indsats, der gennemføres. Der er således en bred ramme for, hvilke effekter der forventes af indsatserne. Effekterne skal bidrage til at nå Klimalovens reduktionsmål og mål om klimaneutralitet.

Konkret kan der fx måles på virksomheder, der modtager støtte i form af fx tilskud, fx gennem investeringer i udstyr og anlæg til fremme af grøn omstilling eller SMV'er, der indfører produkt- eller procesinnovation. Derudover kan indsatsen også levere output i form af antal deltagere, der opnår uformelle kvalifikationer umiddelbart efter deltagelsen mv.

Udvælgelseskriterier

Tabel 1. Udvælgelseskriterier

Pejlemærker for retfærdig omstilling	Udvælgelseskriterier
A. Formål og effekt (0-70 point)	Der vil under dette kriterium blive lagt følgende til grund for vurderingen: • At ansøger opstiller en logisk effektkæde, der sandsynliggør, at de

Pejlemærker for retfærdig omstilling	Udvælgelseskriterier
	planlagte aktiviteter vil lede til de output og resultater, ansøger har angivet. • At der er en økonomisk fordelagtig sammenhæng mellem måltal for aktiviteter, output og resultater. • At indsatsen understøtter, at en eller flere SMV'er i Syd- og/eller Nordjylland får styrkede forudsætninger til at indgå i leverandørkæder, – der relaterer sig til de kritiske teknologier som beskrevet i STEP-forordningen, herunder CO₂-fangst, -lagring og -anvendelse, brintrelaterede teknologier, pyrolyse og cirkulær økonomi.
B. Gennemførlighed (0-20 point)	Der vil under dette kriterium blive lagt følgende til grund for vurderingen: • At det er sandsynliggjort, at projektet kan gennemføres på 2,5 år eller mindre, og at aktiviteter og udgifter kan afholdes inden for den tidsmæssige ramme. Det skal være sandsynliggjort, at projektet kan gennemføres som beskrevet, herunder at ansøger har en klart beskrevet tidsplan. • At ansøgningen har et realistisk budget, herunder at finansieringen er tilvejebragt, og – hvor relevant - at statsstøtteløsningen kan tilvejebringes.
C. Sammenhæng, organisering og partnerskab (0-10 point)	Der vil under dette kriterium blive lagt følgende til grund for vurderingen: • At ansøger har sandsynliggjort, at de har den nødvendige faglige og organisatoriske kapacitet til at gennemføre projektet som beskrevet – enten selv eller i et relevant partnerskab.

Ansøger skal samlet opnå minimum 65 point for at komme i betragtning, og ansøger skal også opnå mindst 50 pct. af det maksimale antal point på hvert kriterium. Derudover skal der opnås en positiv score på alle underkriterier.

Der skal minimum søges om 1 mio. kr. i støtte til et projekt, og der kan maksimalt søges om 5 mio. kr.

Forenklingstiltag foretaget på baggrund af beløbsjustering

Ansøgere til FRO skal på ansøgningstidspunktet tage stilling til, hvilken kontoplan (udgiftsmodel), der er den rette for netop det projekt, som de ønsker

at gennemføre. De forskellige kontoplaner giver forskellige muligheder for at medtage udgifter i støttegrundlaget, og har forskellige regler for, hvordan de udokumenterede tillæg beregnes. For nærværende indsats foreslås det, at projekterne kun kan anvende én kontoplan, så indsatsen bliver nemmere at søge og kommunikere.

Den foreslåede kontoplan (20 pct.-kontoplan) er fordelagtig for projekter med fokus på støtte til private virksomheders indkøb af konsulenttydelser og investeringer. Kontoplanen minimerer dokumentationskravene, idet udgifter til projektarbejde ikke skal dokumenteres, for at projektet kan modtage støtte hertil. Kontoplanen giver endvidere mulighed for at opnå støtte til alle støtteberettigede udgiftstyper ud over projektarbejde.

Udvælgelseskriterierne er forenklet, så de stemmer overens med indsatsens primære fokus på at støtte SMV'ers indkøb af konsulenttydelser og investeringer, fx skal ansøger ikke koordinere med øvrige initiativer, da dette ikke skønnes relevant.

Sekretariatet vil henlede ansøgers opmærksomhed på relevante statsstøtteløsninger i annonceringsmaterialet og forventer ikke, at statsstøtteløsningen er tilvejebragt på ansøgningstidspunktet.

Såfremt overvågningsudvalget godkender det, vil kravet om midtvejsevaluering af projekter over 3 mio. kr. frafalde.

Prioritering af midler og ansøgninger

Midlerne udmøntes i åben konkurrence, uden der på forhånd reserveres midler til hver geografi, men indstillingsudvalget kan i fordelingen af midler vægte hensyn til en geografisk balance i fordelingen af midler til aktiviteterne i de to landsdele, Nord- og Syddjylland.

I tilfælde af lighed i score mellem to eller flere ansøgninger, og hvor der ikke er tilstrækkelige midler tilbage i puljen til at imødekomme alle ansøgninger, kan udvalget indstille det projekt, der kan fremme geografisk balance til tilsagn. I tilfælde af, at ansøgninger fra én landsdel opnår pointtal/scorer, så de samlet set vil opnå mere end to tredjedele af puljens midler, hvis alene scoren på ovenstående kriterier lægges til grund, forbeholder udvalget sig ret til at tildele en eller flere ansøgninger færre midler end ansøgt eller give afslag for at fremme geografisk balance mellem landsdelene.

Derudover kan indstillingsudvalget i forhold til den enkelte ansøgning beslutte, hvilke konkrete delaktiviteter eller delprojekter der bedst bidrager til at realisere indsatsen inden for projektperioden under hensyn til programmets formål. Det betyder, at indstillingsudvalget kan indstille delaktiviteter eller delprojekter til afslag. Fx kan dette tænkes relevant, hvis en ansøgning indeholder flere forskellige delprojekter eller delaktiviteter, og hvor indstillingsudvalget

vurderer, jf. indsatsens udvælgelseskriterier, at kun nogle af disse delprojekter eller delaktiviteter er realiserbare og/eller bidrager til indsatsens formål.

Indstillingsudvalget kan, såfremt en eller flere ansøgninger ikke opnår mindst 65 point, vælge ikke at udmønte alle midler og i stedet vælge at gennemføre en ny annoncering i en eller begge geografier. Indstillingsudvalget kan i en eventuel beslutning om at tilbageholde midler lægge vægt på hensyn til at sikre den geografiske balance i fordelingen af midler, jf. ovenfor.

Potentielle ansøgere

Ansøgere kan hovedsageligt være små og mellemstore virksomheder, idet indsatsen fokuserer på at forbedre SMV'ers adgang til finansiering igennem støtte til SMV'ers indkøb af konsulenttydelser og investeringer. Offentlige aktører, klynger, erhvervshuse, uddannelsesinstitutioner mv. kan deltage i partnerskaber med virksomhederne. Indsatsen giver mulighed for, at virksomhederne kan søge direkte, i partnerskaber eller fx i konsortier af virksomheder og viden- og uddannelsesinstitutioner.

Jævnfør programmet for Fonden for Retfærdig Omstilling vil virksomheder, der er omfattet af Den Europæiske Unions emissionshandelssystem, ikke kunne opnå støtte til emissionsreducerende tiltag, hvis investeringen bevirker, at virksomheden opnår en emissionsreduktion i projektperioden.

Økonomi

Der er afsat 50,5 mio. kr. i det nationale program for Fonden for Retfærdig Omstilling til en indsats vedr. bedre vilkår for grøn omstilling i SMV'er. Den maksimale EU-støtteprocent under indsatsen er 80 pct, men støtteprocenten kan blive lavere som følge af statsstøtte eller andre hensyn.

Støtteprocenten i de enkelte projekter er afhængig af aktiviteterne i projekterne, og om det er SMV'er eller fx uddannelsesinstitutioner, der gennemfører aktiviteterne. Det er i sidste ende EU's statsstøtteregler, der kommer til at fastsætte støtteprocenten for de enkelte projekter.

Udgifter og aktiviteter skal afholdes inden for projektperioden. Projektperioden fastsættes til maksimalt 2,5 år. Der kan dog efter en konkret vurdering være mulighed for projektførlængelse.

Videre proces

Såfremt indstillingsudvalget for Fonden for Retfærdig Omstilling tilslutter sig idébeskrivelsen, overvågningsudvalget godkender vurderingskriterierne, vil en annoncering blive offentliggjort forventeligt januar 2025 med ansøgningsfrist forventeligt i maj 2025.

Ansøgningerne forventes behandlet på udvalgets møde i oktober 2025.